

Téli Kisfaludy Károly Óvoda-bölcsőde

BÖLCSŐDEI SZAKMAI PROGRAMJA

2017.

Mottónk:

„ A nevelésben a kisgyermekkor sokkal fontosabb a következő éveknél. Amit ez a kor elront, vagy elmulaszt, később helyrehozni nem lehet. Ezekben az években eldőlt az ember sorsa, jóformán egész életére. „

/Kodály Zoltán/

Bölcsőde Adatai

Az intézmény neve: **Téti Kisfaludy Károly Óvoda-bölcsőde**

Székhelye: **9100 Tét, Debrecen u. 1.**

Elérhetősége: **96/461-278**

e-mail cím: ovitet.kisfaludy@gmail.com

Az intézmény fenntartója:

Tét Város Önkormányzata

Címe: **9100 Tét, Debrecen u. 1.**

Az intézmény vezetője: **Csécs Károly Istvánné**

Bölcsőde szakmai vezetője: **Süléné Skláncz Adél**

Ágazati azonosító szám: **S030 9624 S020**

OM azonosító: **202837**

Bölcsődei alapellátás:

Engedélyezett férőhelyek száma: **24 fő**

A bölcsőde üzemeltetését tekintve napos bölcsőde.

A gondozás egy gondozási egységgel, két csoportban történik.

Az ellátottak köre: **Tét város, Győrszemere, Kisbabet, Rábaszentmihály,**

Rábacsécsény és Mérges községek közigazgatási területe.

Szakmai program készítője: **Csécs Károly Istvánné, intézményvezető**

Elérhetőség: **96/461-278**

Felülvizsgálati ideje: **2év**

Készítésének ideje: **2017. február 28.**

Bölcsőde munkáját és szakmai programját meghatározó jogszabályok, irányelvek

- ENSZ Egyezmény a gyermekek jogairól,
- az 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról,
- a 15/1998. (IV.30.) NM rendelet a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről,
- 6/2016. (III.24.) EMMI rendelet a 15/1998. (IV.30.) NM rendelet módosításáról
- a 9/2000. (VIII.4.) SzCsM rendelet a személyes gondoskodást végző személyek továbbképzéséről és a szociális szakvizsgáról,
- 369/2013. (X.24.) kormányrendelet a szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltatók, intézmények és hálózatok hatósági nyilvántartásáról és ellenőrzéséről,
- 328/2011. (XII.29.) kormányrendelet a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások és gyermekvédelmi szakellátások térítési díjáról és az igénylésükhöz felhasználható bizonyítékokról,
- a bölcsődei nevelés-gondozás szakmai szabályai Módszertani Levél (NRSZH, 2012.)

A szakmai program tartalma

Bevezetés

Az ellátandó célcsoport és az ellátandó terület jellemzői

A gyermekek napközbeni ellátása

A szolgáltatás célja, feladata, alapelvei

A bölcsődei nevelés

A bölcsődei nevelés alapelvei

A bölcsődei nevelés-gondozás feladatai

A bölcsődei nevelés főbb helyzetei

A bölcsődei nevelés megvalósításának sajátos feltételei

Családok támogatásának módszerei és lehetőségei

Intézményünk kapcsolatrendszere

Alapellátáson túli, a családi nevelést támogató szolgáltatások

Gondozási és játéktevékenységek

Ellátás igénybevételének módja

Dokumentáció

Sajátos nevelési igényű gyermekek ellátása

Az igénybe vevők és a személyes gondoskodást végző személyek jogai és azok védelme

Szakmai továbbképzések módja, formái

☺ Bevezetés

Az ellátandó célcsoport és az ellátandó terület jellemzői

A Téli Kisfaludy Károly Óvoda-bölcsőde Győr-Moson-Sopron megyében, Téten működik. Kisvárosunk közel 4100 lélekszámú, a megye déli határán a sokorói dombok lejtői és a Marcal medence találkozásánál, a 83-as számú Győr-Pápa útvonal felezőjén található.

Győr-Moson-Sopron megye területileg és gazdaságilag is a fejlettebb és a gyorsabb ütemben fejlődő megyék közé tartozik. A foglalkoztatás szintje is kedvezőbb az országosnál. A megye székhelye Győr.

A KSH munkaerő-felmérésének adatai alapján 2016. második negyedévében a 15-74 éves népesség átlagosan 61,9%-a volt jelen a munkaerőpiacon.

A foglalkoztatási arány 55,2%, a munkanélküliségi ráta 5,3%-ot tett ki.

A főváros és a megyék rangsorában előbbi mutató Budapest után a második legmagasabb, utóbbi pedig a legkedvezőbb értéket képviselte.

A foglalkoztatottak száma az elmúlt évek során meghaladta a 35 ezer főt.

Győrben folyamatosan zajlanak az infrastruktúrális, gazdasági, kulturális, idegenforgalmi és oktatási fejlesztések. Ezek a pozitív hatások Téten is érvényesülnek. Az aktív dolgozók közel 45%-a a megyeszékhelyen végzi munkáját. A távolsági buszjáratok és a cégek saját járatainak köszönhetően a „bejárás” könnyen megoldható.

Tét, az egykori mezőváros, Kisfaludy Károly szülőhelye, 2001. július 1-től ismét városi rangot kapott, és járási székhelyként működik.

Többfajta szolgáltatás áll a tétiek és a környékbeli települések lakóinak rendelkezésére: kistérségi gyógyítóház, okmányiroda, földhivatal, kormányablak, gyermekjóléti és szociális szolgálat, rendőrség, benzinkút. Ezek a szolgáltatások adnak munkát a tétiek egy részének és a járási településekről is sok családot vonzanak ide.

Intézményünk, a Téli Kisfaludy Károly Óvoda-bölcsőde városunk központjában, az általános iskola és a művelődési ház szomszédságában végzi tevékenységét. Eredetileg óvodának tervezték, de már hosszú évek óta működik együtt az épületben óvoda és bölcsőde. 1990-ben megépült egy új szárny, 1996-ban elkészült az új rész tetőterében a 100 négyzetméteres tornaterem. 2010-ben sikeres óvodafejlesztési pályázatnak köszönhetően ismét bővültünk egy új szárnyal, amelyben egy óvodai csoport és kiegészítő helyiségek kaptak helyet. Ekkor költözhettek be a „felszabadult” óvodai csoportszobába a Városi Bölcsőde kis bölcsődései. A magas csoportlétszámok és a várható bejáró gyermekek számának növekedése új tervek kidolgozására sarkallottak bennünket.

2015 szeptemberében megnyitottuk 6. óvodai csoportunkat.

A bölcsődei rész is fejlődött. 2014 januárjában elkészült a felújított bölcsődei „szárny”. Azért, hogy a szülők igényeit kielégíthessük, nagy igény mutatkozott a

férőhely bővítésre. Az alapító okiratunk 2015. szeptember 1-től lehetőséget ad egy teljes bölcsődei egység: két bölcsődei csoport kialakítására.

Intézményünk célja: az egészséges testi, lelki fejlődés biztosítása valamennyi intézményünkbe járó kisgyermek számára. Az értelmi, érzelmi és szociális fejlődés támogatása, barátságos, biztonságos, családias, szeretetteljes légkörben, a gyermekek életkorának megfelelő környezetben az aktivitás kibontakoztatása, a szocializáció segítése.

Bölcsődei Programunk szervesen kapcsolódik a Helyi Óvodai nevelési Programunkhoz. A nevelési céljaink, nevelésünk alapelvei, a tevékenységi formák hasonlóak, a fő tevékenységi területek is közelítenek, eltérő hangsúlyozással. A bölcsődei kisgyermeknevelők egyetértenek az óvodai nevelési elképzelésekkel, ezeket az értékeket szeretnék közvetíteni bölcsődei nevelésünkben is. Ezáltal könnyebbé válik az óvodába lépés folyamata.

Gyermekekép

Valljuk, hogy minden gyermek külön személyiség, értelmi és érzéki, szociális lény. A gyermekeknek érezniük kell, hogy nincsenek egyedül a világban, elfogadják őket és részei valamely „egésznek”, tagjai bölcsődei közösségünknek. A gyermekek személyiségének szabad kibontakoztatásában az őket körülvevő személyi és tárgyi környezet meghatározó szerepet játszik.

Bölcsődekép

A bölcsőde összetett - családsegítő, szociális, egészségügyi, nevelési - funkciót tölt be. A gyermekek napközbeni ellátásaként a családban élő gyermekek életkorának megfelelő nappali felügyeletet, gondozást, nevelést, foglalkozást és étkezést biztosít azon gyermekek számára, akiknek szülei munkavégzésük vagy egyéb okok miatt napközbeni ellátásukról nem tudnak gondoskodni.

Arra törekszünk, hogy bölcsődei nevelésünket, szakmai törekvéseinket ismerje meg a környezetünk, kisvárosunk lakossága. Célunk, hogy a bölcsődei ellátással szemben támasztott követelményeknek továbbra is a legmagasabb szinten feleljünk meg, valamint, hogy Bölcsődénk olyan intézmény maradhasson ahova - gyermekeknek, szülőknek és dolgozónak egyaránt, - jó betérni és ahol jó lenni.

Gyermekek napközbeni ellátása

A gyermekek napközbeni ellátását, a családban élő gyermekek életkorának megfelelő nappali felügyeletet, nevelést, gondozást és foglalkoztatását biztosítani kell. Meg kell szervezni azon gyermekek számára, akiknek a szülei munkavégzés, tanulmányok folytatása, betegség vagy egyéb okok miatt nem tudják biztosítani a kisgyermek számára a napközbeni ellátást, felügyeletet. Ezeket a szolgáltatási formákat Téten Bölcsődében vehetik igénybe a szülők.

2017. január 1- jétől a 1997. évi XXXI. Törvény (a továbbiakban: Gyvt.) módosítása értelmében új szabályozás lép életbe a gyermekek napközbeni ellátására vonatkozóan. A gyermekek napközbeni ellátásának formái:

Bölcsődei ellátás:

Az intézmény szakmai munkáját az 1997.évi XXXI. tv. a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról, a 15/1998. (IV.30.) NM rendelet valamint az idén módosításra került Bölcsődei Nevelés-Gondozás Országos Alapprogramja és az Emberi Erőforrások Minisztériuma által kiadott Módszertani Levelek által előírtaknak megfelelően végzi. Kiegészítjük ezeket a helyi sajátosságokra, egyediségekre épülő Szakmai Programunkban megfogalmazott előírásokkal.

☺ A szolgáltatás célja, feladata, alapelvei

☺ *Bölcsődei szolgáltatásunk célja*

Gondozásunk célja, hogy a kisgyermek testileg-lelkileg kiegyensúlyozott legyen. A nevelés célja a pszichológiailag, szociálisan érett, harmonikus személyiség kialakulásának segítése. Ez a felnőtté válásig tartó folyamat a bölcsődében kezdődik. Bölcsődei nevelésünk célja ennek a fejlődési folyamatnak az elősegítése az egyéni igények figyelembe vételével.

☺ *Bölcsődei szolgáltatásunk feladata*

Bölcsődénk a családban nevelkedő gyermekek napközbeni ellátását, szakszerű gondozását, nevelését hivatott ellátni. A családban nevelkedő 3 év alatti gyermekek ellátása, nevelése, gondozása a feladatunk. Ha elmúlt már 3 éves a gyermek, de testi szellemi érettsége nem érett az óvodai nevelésre, a 4. évének betöltését követő augusztus 31-ig tovább gondozható a bölcsődében. A kötelező óvodáztatás miatt, erről a szülőnek nyilatkoznia kell. Bölcsődénk 20 hetes kortól fogadja a gyermekeket, működési engedélyünk szerint összesen 24 főt.

A gyermek fejlődését a bölcsődei gondozás-nevelés, a családi neveléssel együtt és azt kiegészítve szolgálja a gyermek fejlődését. Az alapfeladatokon túli szolgáltatás nyújtása bölcsődénkben nem történik.

☺ *Az igénybevétel módja*

A bölcsődei ellátás igénybevétele önkéntes, a felvétel kérelemmel indul az irányadó jogszabályokban meghatározott módon és formában. A kérelemről az intézményvezető dönt. Az intézményvezető intézkedése ellen, az ellátásban részesülő az értesítés kézhezvételétől számított 15 napon belül a fenntartóhoz benyújtott panasszal élhet. Az intézményi ellátás igénybevételét megelőzően az ellátást biztosító és az ellátást igénybe vevő között megállapodás megkötésére kerül sor, mely megállapodásban rögzítésre kerülnek az intézmény és az ellátást igénybe vevő kötelezettségei, kötelességei és jogai. A tájékoztatási kötelezettséget követően a törvényes képviselő nyilatkozik, miszerint a tájékoztatásban foglaltakat tudomásul vette, tiszteletben tartja és aláírásával azt igazolja.

A felvétel rendje:

Szülői kérelem esetén a szülő.

A gyermek felvételét a szülő hozzájárulásával kezdeményezheti:

- körzeti védőnő
- háziorvos, gyermekorvos
- szakértői és rehabilitációs bizottság
- szociális, illetve családgondozó
- gyermekjóléti szolgálat
- gyámhatóság

☺ *Tárgyi, személyi feltételek*

Bölcsődénkben a nevelés, gondozás eszközei szakmailag tudatosan tervezettek, pedagógiailag a gyermekek igényei szerint kialakítottak, megfelelnek a mai modern kisgyermeknevelés elvárásainak. Az öltöző, az átadó helyiség minden gyermek számára biztosítja a ruházatuk tárolásának lehetőségét, a szülők számára kényelmes helyet adnak gyermekük átvittetéséhez. Itt kerültek elhelyezésre a szülők tájékoztatását célzó hirdetőtáblák, ahol mindig aktuálisan informálódhatnak a programokról, illetve a gyermekek alkotótevékenységének munkáit is itt és az előtérben tekinthetik meg. Az átadó helyiség közvetlenül kapcsolódik a fürdőszobához. A fürdőszoba tárgyi felszereltsége is a kisgyermek számára kialakítottak és lehetővé teszik a nyugodt körülmények között zajló gondozást. A gyermekek magasságának megfelelően elhelyezett mosdók, wc-k, a számukra elérhető magasságban található törölköző- és fésűtartó elősegítik a gyermek önálló törekvéseit, a jó szokások kialakítását.

A fürdőszoba és csoportszobák elválasztása részben üvegezett ajtóval valósul meg, biztosítva ezzel a gyermekcsoport áttekinthetőségét.

Csoportszoba

Csoportszobáink alapterülete jól berendezhető tereket eredményez. A gyermekcsoportok tárgyi felszereltsége a gyermekek életkorának, fejlettségi szintjének megfelelő mind a bútorzat, mind a változatos játékeszközök tekintetében. A szobák berendezése a kialakított „kuckókkal” valamennyi tevékenységi formára lehetőséget kínál, így egyaránt megtalálhatóak a konstruálás, a szerepjáték, az alkotójátékok területei, illetve a szobában is mód van mozgásfejlesztő eszközök használatának megvalósítására. A gyermekek számára a tapasztalatszerzés lehetőségeit bővítjük a különböző, alkotásra serkentő eszközök kínálásával. Új anyagokkal, formákkal, tevékenységekkel ismerkedhetnek meg a gyurmázás, festés, ragasztás, rajzolás által, ami egyben közösen megélt élményt is ad számukra. Szintén nagy hangsúlyt fektetünk a zene, ének, mondóka állandó jelenlétére, a képeskönyvek által nyújtott élmények közös megélésére. A nagymozgások gyakorlására kínál lehetőséget a tetőtérben található tornaterem, ahol különböző mozgásfejlesztő játékeszközöket kínálunk.

Játsszóudvar

A gyermekek levegőn tartózkodása a változatos tevékenységi formák gyakorlására serkentő udvari környezetben valósul meg. Az udvaron használt játékeszközök jelentős része mobil. A gyermekek játéktevékenység lehetőségeinek bővítése céljából a jövőben szükséges az udvari játékkészlet bővítése. A terasz lehetőséget ad a gyermekek szabadban való tartózkodására. Fejlesztési céljaink között szerepel a terasz lefedése, ezáltal bővülne az itt végezhető tevékenységek köre.

Személyi feltételek

Bölcsődei dolgozók létszáma: 6 fő

4 fő kisgyermeknevelő

1 fő technikai dolgozó

A nevelő-gondozó munkát a gondozónő végzi, a nevelés egész időtartama alatt jelen van. A technikai alkalmazott segíti munkáját.

A bölcsőde vezetői teendőket az óvoda vezetője látja el.

Ellátottak köre:

18 hónapos kortól – 3 éves korig

Férőhely: 12-12 fő

☺ *A bölcsődei nevelés-gondozás alapelvei:*

1. A család rendszerszemléletű megközelítése

A család rendszerszemléletű megközelítése értelmében a bölcsődei nevelésben elsődleges szempont a család működésének megismerése, megértése. A rendszerszemlélet lényege, olyan komplex látásmód alkalmazása, amely nem csak a kisgyermeket, hanem a családot is kiindulópontnak tekinti. Az interakciós mintákat a kisgyermek visszatükrözi, ezáltal képet kaphatunk a család erősségeiről és gyengeségeiről. Az erősségek hangsúlyozása által a szakember hozzájárulhat a család életminőségének javításához.

Az intézményünkben kiemelten foglalkozunk a kisgyermek családjával, valamint a családdal való folyamatos kapcsolattartással és tájékoztatással. Fontosnak tartjuk a személyes beszélgetéseket, az információ áramlását, a család tapasztalatainak, kérdéseinek megvitatását. Minden újonnan érkező gyermek esetében megtörténik a családlátogatás, amely során a kisgyermeknevelőknek lehetősége nyílik a család és otthoni környezetének jobb és közelebbi megismerésére. A családlátogatás során a nevelők közelebbi képet kapnak a család szokásairól, a kisgyermek otthoni viselkedéséről. Az itt szerzett tapasztalatokat a kisgyermeknevelők napi munkájuk során tudják beépíteni a gyermek nevelési és gondozási folyamataiba. Nagy hangsúlyt fektetünk arra, hogy a család és a kisgyermeknevelők között egy bizalmi kapcsolat alakulhasson ki, először a szülők bizalmát fontos megszereznünk, minél szélesebb körű tájékoztatással, személyes beszélgetésekkel, programjainkra való invitálással az ő aggályaiknak meghallgatásával és pozitív szülői attitűdjeik megerősítésével.

2. A koragyermekkori intervenció szemlélet befogadása

A koragyermekkori intervenció magában foglal minden olyan tevékenységet, amely a kisgyermek sajátos szükségleteinek meghatározását és figyelembevételét szolgálja. A bölcsődei ellátást nyújtó intézmény, szolgáltató funkcióját tekintve alkalmas színtér a koragyermekkori intervenció szemléletének alkalmazására. Ennek értelmében a kisgyermeknevelő feladata az esetlegesen felmerülő fejlődésbeli lemaradások, megtorpanások felismerése és jelzése.

Bölcsődénkben a kisgyermeknevelő kötelessége, hogy a felismert problémákra azonnal reagáljanak. Hétköznapi betegségek esetén a bölcsődeorvos tud tanácsot adni.

Fejlődésbeli lemaradások esetén az intézmény gyógypedagógusa biztosítja a kisgyermek szakszerű fejlesztését, fejlesztési ötleteket javasol a kisgyermeknevelőknek a mindennapokra.

Intézményünk a kisgyermekkel kapcsolatos problémákat, mindig szakszerű és az adott területen dolgozó szakember bevonásával igyekszik megoldani, illetve megfelelő szakemberhez irányítani a szülőt.

3. A családi nevelés elsődleges tisztelete

A kisgyermek nevelése a család joga és kötelessége. A bölcsődei ellátást nyújtó intézmény, szolgáltató a családi nevelés értékeit, hagyományait és szokásait tiszteletben tartva és azokat erősítve vesz részt a gyermekek nevelésében. Mindezek értelmében fontos a szülők számára lehetővé tenni a tevékeny, különböző szinteken és módokon megvalósuló bekapcsolódást a bölcsődei ellátást nyújtó intézmény életébe.

Bölcsődénk fontosnak tartja a család nevelési szokásainak és értékeinek szem előtt tartását, valamint a gyermek szempontjából a szülőt a családot tekinti szakértőnek. Eltérő kultúrák, nevelési elvek, szokások esetén is igyekszik nevelési-gondozási feladataiban ezeknek és a családi elvárásoknak az intézmény lehetőségeihez képest megfelelni.

4. A kisgyermeki személyiség tisztelete

A kisgyermek egyedi, megismételhetetlen, mással nem helyettesíthető individuum, egyéni szükségletekkel rendelkező, fejlődő személyiség. Különleges védelem, bánásmód illeti meg. A bölcsődei nevelés a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatására, a személyes, a szociális és a kognitív kompetenciák fejlődésének segítésére irányul az alapvető gyermeki jogok tiszteletben tartásával. Figyelmet kell fordítani az etnikai, kulturális, vallási, nyelvi, nemi, valamint fizikai és mentális képességbeli különbözőségek iránti tolerancia kialakítására.

5. A kisgyermeknevelő személyiségének meghatározó szerepe

A bölcsődei nevelésben a korosztály életkori sajátosságaiból adódóan meghatározó a kisgyermeknevelő szerepe, aki személyiségén keresztül hat a kisgyermekre és a családra. A feladatok színvonalas megvalósítására megfelelő szakmai kompetenciával és identitással, kellő önismerettel, magas szintű társas készségekkel bíró szakember képes. Ebből adódóan a kisgyermeknevelő felelős a szakmai tudása szinten tartásáért, gyarapításáért, szakmai kompetenciái fejlesztéséért.

Az kisgyermeknevelők rendszeresen vesznek részt továbbképzéseken, melyek hozzájárulnak szakmai tudásuk fejlődéséhez.

6. A biztonság és a stabilitás megteremtése

A kisgyermek egyéni igényeitől függő bölcsődei ellátást nyújtó intézménybe, szolgáltatóhoz történő beszoktatásra, adaptációs időszakra úgy tekintünk, mint a kisgyermek elvesztett biztonságának újrateremtésére. A kisgyermek személyi és tárgyi környezetének állandósága („saját kisgyermeknevelő”-rendszer, felmenőrendszer, csoport- és helyállandóság) növeli az érzelmi biztonságot, alapul szolgál a tájékozódáshoz, a jó szokások kialakulásához.

A napirend folyamatosságából, az egyes mozzanatok egymásra épüléséből fakadó ismétlődések tájékozódási lehetőséget, stabilitást, kiszámíthatóságot eredményeznek a napi események sorában, növelik a gyermek biztonságérzetét. A biztonság nyújtása természetesen magában foglalja a fizikai és a pszichikai erőszak minden formájától való védelmet is.

Intézményünk nagy gondot fordít arra, hogy a kisgyermek beszoktatása és bölcsődei léte során a fokozatosságot szem előtt tartsa.

Figyelmet fordítunk arra is, hogy a gyermekek koruknak megfelelő táplálkozásban részesüljenek, valamint, hogy az étkezések során biztosítva legyen a változatosság. Az intézmény ételmezésvezetője törekszik a heti étrend kialakítása során, hogy a gyermekek a főzeléktől a húsos ételekig mindent fogyasszanak. Az új ételek bevezetése egy kisgyermek étkeztetésébe is fokozatosan valósul meg.

A csoportszobákban a játszósarkok kialakítása, a játékok elhelyezése a gyermekek életkorának, fejlettségének, érdeklődésének és a csoport létszámának figyelembe vételével történik. A játékok állandó helye a csoport szokásrendszere is fontos tényezői a biztonság és stabilitás megteremtésének.

7. Fokozatosság megvalósítása

A fokozatosságnak a bölcsődei nevelés minden területét érintő bármely változás esetén érvényesülnie kell. A kisgyermek új helyzetekhez való fokozatos hozzászoktatása segíti alkalmazkodását, a változások elfogadását, az új dolgok, helyzetek megismerését, a szokások kialakulását.

A bölcsőde a kisgyermek életében az első szocializációs intézmény, ahol olyan nevelést és gondozást kap, amely nagy hatással van a későbbi életére és kialakuló személyiségére. Fokozatosság érvényesül a beszoktatás alkalmával, a játékkészlet bővítése során, az ételekkel való ismerkedés alkalmával és a gyermeket körülvevő személyek, események kapcsán is.

8. Az egyéni bánásmód érvényesítése

A gyermek fejlődéséhez alapvető feltétel a kisgyermeknevelő elfogadó, empátikus, hiteles nevelői magatartása.

A bölcsődei nevelésben figyelembe vesszük a kisgyermek spontán érésének, egyéni fejlődésének ütemét, a pillanatnyi fizikai és pszichés állapotát,

kompetenciáját, nemzetiségi/etnikai, kulturális és vallási hovatartozását. A fejlődés ütemét mindig magához a gyermekhez viszonyítva ítéljük meg. Minden új fejlődési állomásnak kiindulópontja maga a gyermek. Ezért fontos, hogy intézményünkbe járó kisgyermkek mindegyike egyéni szükségleteihez igazodó mértékben részesüljön érzelmi biztonságot nyújtó gondoskodásban és támogatásban.

A kisgyermeknevelők a napi nevelési és gondozási feladatok során mindig figyelembe veszik a kisgyermek személyiségét, egyedi fejlődési ütemét. Igyekeznek minden tevékenységnél, úgy mint evésnél, alvásnál, játéknál is követni a kisgyermek saját ütemét. Minden gyermeknek mások az alvási szokásai és szükségletei, más az étkezési szokása és üteme, más játszási szokásai vannak, ezeket szem előtt tartva támogatják és segítik a gyermekeket a bölcsődékben.

9. Gondozási helyzetek kiemelt jelentősége

A gondozási helyzetek a kisgyermeknevelő és a kisgyermek interakciójának bensőséges, intim helyzetei. A gondozási helyzetek megvalósulása során a nevelésnek és a gondozásnak elválaszthatatlan egységet kell alkotnia. A gondozás minden helyzetében nevelés folyik, a nevelés helyzetei, lehetőségei nem korlátozódhatnak a gondozási helyzetekre. A fiziológiás szükségletek kielégítése megteremti a magasabb rendű szükségletek kielégítésének feltételeit. A professzionális gondozás, hozzájárul a személyes kapcsolatok pozitív alakulásához és a nevelési feladatok megvalósulásának egyik kiemelt színtere.

Bölcsődénkben a kisgyermeknevelők törekednek arra, hogy a gondozási feladatokba bevonják a kisgyermeket is. Türelemmel kivárják, míg a gyermek megpróbálkozik önállóan az öltözéssel, evéssel. Nem sürgetve a gyermeket, lehetőséget biztosítanak számára, hogy egyedül oldja meg ezeket a feladatokat. Gondozásnál pozitív visszajelzésekkel erősítik a kisgyermek egészséges én képének kialakulását, valamint folyamatosan törekednek annak megerősítésére. A gondozási helyzetek azok a kivételes alkalmak, amikor a kisgyermeknevelő kettesben lehet a „saját gyermekével”, csak rá tud figyelni és a gyermek is érezheti ennek a helyzetnek az intimitását és hogy csak ő a fontos.

10. A gyermeki kompetenciakésztetés támogatása

A korai életévokban alapozódnak meg a kognitív, érzelmi és társas kompetenciák, ezért támogatásuk kiemelt jelentőséggel bír a bölcsődei nevelésben. Biztosítani kell annak a lehetőségét, hogy a kisgyermek a játékon, a gondozási helyzeteken és egyéb tevékenységeken keresztül ismeretekhez, élményekhez, tapasztalatokhoz jusson, átélhesse a spontán tanulás örömét, megerősödjön benne a világ megismerésének vágya.

Kíváncsiságának fenntartásával, pozitív visszajelzések biztosításával segíteni kell önálló kezdeményezéseit, megteremtve ezáltal az egész életen át tartó tanulás igényének, folyamatának biztos alapjait.

A kisgyermeknevelők lehetőséget biztosítanak a kisgyermek számára, hogy önállóan próbáljon megvalósítani, megoldani feladatokat, hogy megismerje tapasztalatszerzés útján saját képességeit, határait. Eközben nem hagyja magára, ha gyermek elakad, elbizonytalanodik, segítséget nyújt. Biztosítja a gyermek számára a szükséges időt, helyet, tárgyakat, gondoskodást, törődést, empátiát szükség szerint együtt játszást ahhoz, hogy a gyermek tanulni tudjon saját fejlődési ütemében.

☺ *A bölcsődei nevelés-gondozás feladatai:*

1. A családok támogatása, annak erősségeire építve a szülői kompetencia fejlesztése
2. Az egészségvédelem, az egészséges életmód megalapozása
3. Az érzelmi és társas kompetenciák fejlesztése
4. A megismerési folyamatok fejlődésének segítése

1. A családok támogatása, annak erősségeire építve a szülői kompetencia fejlesztése

A bölcsődei ellátást nyújtó intézmény, szolgáltató, mint a kisgyermekes családokkal kapcsolatba kerülő első gyermekintézmény jelentős szerepet tölt be a szülői kompetencia fejlesztésében.

A család erősségeinek megismerése, támogatása a pozitívumok kiemelésével valósul meg. A családi és bölcsődei nevelés összhangja, a szülők és a kisgyermeknevelők közötti egyenrangú, konstruktív, kölcsönös bizalmon alapuló partneri kapcsolat elengedhetetlen feltétel a kisgyermekes harmonikus fejlődéséhez. A szülő ismeri legjobban gyermekét, így közvetíteni tudja szokásait, igényeit, szükségleteit, nagymértékben segítve ezzel a kisgyermeknevelőt a gyermek ismeretén alapuló differenciált, egyéni bánásmód kialakításában. A kisgyermeknevelő, mint szakember, szaktudására, tapasztalataira építve, a szülők igényeihez igazodva közvetíti a kora gyermekkori fejlődéssel, neveléssel kapcsolatos ismereteket, módszereket.

2. Az egészséges testi fejlődés elősegítése és az egészséges életmód alakítása

A szakemberek feladata a kisgyermek fejlődésének nyomon követése, dokumentálása, támogatása, a harmonikus testi és lelki fejlődéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet megteremtése. A primer szükségletek egyéni igények szerinti kielégítése a gondozási helyzetekben valósul meg. A rugalmas, a kisgyermek életkorához, egyéni fejlettségi szintjéhez és az évszakhoz igazodó napirend biztosítja az életkornak megfelelő változatos és egészséges táplálkozást, a játék, a mozgás, a szabad levegőn való aktív

tevékenység és pihenés feltételeit. Az egészséges életmód, az egészségnevelés érdekében törekedni kell az alapvető kultúrhigiénés szokások kialakítására. A prevenciós feladatok megvalósításába szükség esetén speciális szakemberek is bevonhatók. (Gyermekorvos, gyógypedagógus, pszichológus, mentálhigiénés szakember, fogszakorvos...) Elsősorban preventív szerepet tölthet be, de a sajátos nevelési igényű, a magatartás- vagy fejlődési problémákkal küszködő kisgyermekek esetében korrektív lehetőségeket hordoz, az intézmény lehetőségeihez mérten kialakított, a nagymozgások gyakorlásához, különféle mozgásfejlesztéshez szükséges eszközökkel felszerelt tornaszoba, fejlesztő szoba.

3. Az érzelmi és társas kompetenciák fejlesztése

A biztonságot nyújtó nevelői magatartás magában foglalja a szakember érzelmi elérhetőségét és hitelességét, az érzelmek kifejezésére való ösztönzést, a pozitív és biztató üzenetek rendszeres közvetítését, a világos elvárások és határok megfogalmazását.

A kisgyermek bölcsődébe kerülésekor sok lehetőség nyílik a társas kapcsolatok megtapasztalására. Az együttlét helyzetei az énérvényesítés, a tolerancia, az empátia gyakorlásának színterei, amelyek hozzájárulnak az érzelmi és társas kompetenciák fejlesztéséhez. Törekedni kell az együttélés szabályainak elfogadtatására, a mások iránti nyitottság megőrzésére. A kisgyermeknevelő feladata a kisgyermekek beszédkészségének fejlesztése érdekében az ingerekben gazdag, tiszta nyelvi környezet biztosítása, a kommunikációs kedv felkeltése és fenntartása a bölcsődei nevelés-gondozás minden helyzetében, mondókák, énekek, versek, mesék közvetítésével. Különös figyelmet kell fordítani a sajátos nevelési igényű és a hátrányos helyzetű gyermekek társas és érzelmi kompetenciáinak fejlesztésére szükség esetén más segítő szakemberek bevonásával is.

A gyermeki személyiségben belül az érzelmek dominálnak, így az érzelmi biztonság, a szeretetteljes, derűs légkör kialakítása szintén fontos a bölcsődések életében.

4. A megismerési folyamatok fejlődésének segítése

A kisgyermek érdeklődésének erősítése a játékos felfedezés és a cselekvéses tanulás lehetőségeinek megteremtése a kisgyermeknevelő aktív részvételével és a megfelelő környezet kialakításával történik. A bölcsődei nevelés-gondozás helyzeteiben a kisgyermeknevelő ismereteket nyújt, segíti a tájékozódást, a tapasztalatok és élmények feldolgozását. A kisgyermek igényeihez igazodó közös tevékenység során szerepet kap az élmények, viselkedési és helyzetmegoldási minták nyújtása, az önálló próbálkozás és a kreativitás támogatása. Az önálló

választás és a döntési képesség kialakulását segíti a bátorító, ösztönző nevelői magatartás.

- ❖ Bölcsődénk változatos tevékenységeket biztosít a gyermekek érdeklődésére, kíváncsiságára építve, melyeken keresztül tapasztalatokat szerezhetnek önmagukról és környezetükről.
- ❖ Ebben az életkorban legfőbb tevékenységük a játék, az értelmi nevelés minden mozzanata a játékba ágyazottan jelenik meg.
- ❖ Támogatjuk a gyerekek önállóságát, aktivitását és kreativitását
- ❖ Új ismeretekkel bővítjük a spontán szerzett tapasztalásokkal
- ❖ Bátorító figyelemmel követjük tevékenységüket
- ❖ Közös tevékenységek során élményeket, különböző megoldási mintákat nyújtunk

☺ *A bölcsődei nevelés főbb helyzetei*

Alapvető szempont, hogy a bölcsődei élet a kisgyermek számára élményt nyújtó, részvételre motiváló, tanulási tapasztalatokat biztosító legyen. Valamennyi tevékenység, élethelyzet alakításának módszertani alapja az egyéni bánásmód érvényesítése, a gyermek pozitív önállósági törekvéseinek, önértékelésének erősítése.

Tanulás

A teljesítményelváráshoz kötött, erőltetett ismeretgyarapításnak a bölcsődei ellátást nyújtó intézményben, szolgáltatónál nincs helye. A bölcsődei nevelés területén a tanulás fogalmát a lehető legtágabban értelmezzük. Tanulás, minden olyan tapasztalat-, illetve információszerzési folyamat, amely tartós változást idéz elő a viselkedésben, illetve a gondolkodásban, valamint elősegíti, hogy a gyermek megismerje önmagát és környezetét. A tanulás a gyermek korából és fejlettségéből adódó tevékenységekbe ágyazottan történik. A tanulás legfontosabb irányítója a személyes kíváncsiság, az érdeklődés.

A kisgyermekkor tanulás színterei a természetes élethelyzetek: a gondozás és a játék, a felnőttel és a társakkal való együttes tevékenység és a kommunikáció.

A tanulás formái: az utánzás, a spontán játékos tapasztalatszerzés, a kisgyermeknevelő-gyermek interakcióból származó ismeretszerzés és szokáskialakítás.

A kisgyermeknevelőnek a sajátos nevelési igényű gyermekek esetében szem előtt kell tartania, hogy náluk más jellegű és hosszabb időt vesz igénybe a tanulási folyamat.

A beszéd a kisgyermekkor tanulás nagyon fontos eleme. A kommunikatív képességek fejlődésének feltételei a biztonságos és támogató környezetben zajló felnőtt-gyermek és gyermek-gyermek interakciók. Figyelembe kell venni

azoknak a gyermekeknek a nyelvi szükségleteit, akiknek nem a magyar az anyanyelvük.

Gondozás

A gondozás bensőséges interakciós helyzet a kisgyermeknevelő és gyermek között, amelynek elsődleges célja a gyermek fizikai, testi szükségleteinek maradéktalan kielégítése.

A személyes és a szociális kompetenciák kialakulásának egyik feltétele, hogy a gyermek csecsemőkortól kezdve aktívan vehessen részt a gondozási helyzetekben, lehetősége legyen úgy próbálkozni, hogy közben érzi a kisgyermeknevelő figyelmét, biztatását, támogató segítségét. Sikeres próbálkozásait a felnőtt megerősítéssel, dicsérettel jutalmazza, ami növeli az együttműködési kedvet.

A gondozási helyzetekben sem érvényesülhet teljesítményelvárás. Lényeges, hogy elegendő idő álljon rendelkezésre, mivel az egyes mozzanatok megtanulása gyakorlást igényel. A felnőttel való kommunikáció érzelmi töltése, a kisgyermeknevelőnek a gyermekről adott jelzései kihatnak az önfogadásra, a személyiség egészséges alakulására. A gondozás minősége jelentős mértékben befolyásolja a szokások kialakulását és az önállósodás folyamatát.

Játék

A játék a gyermekkor legfontosabb tevékenysége, ami segít a világ megismerésében és befogadásában, elősegíti a testi, értelmi, érzelmi és szociális fejlődést. A kisgyermeknevelő a játék feltételeinek (megfelelő hangulat, hely, idő, eszközök) biztosításával és nevelői magatartásával támogatja az elmélyült, nyugodt játéktevékenységet, a kreativitást. A kisgyermeknevelő a gyermek igényeitől és a helyzettől függően kezdeményez, esetenként mintát nyújt, szerepet vállal a játékban, annak tartalmát ötleteivel, javaslataival színesíti.

A játék ad elsősorban lehetőséget a társas kapcsolatok alakulására.

A kisgyermeknevelővel, a többi gyermekkel való együttlét örömforrás a kisgyermek számára, a társak viselkedése mintát nyújt, segítve a szociális képességek fejlődését.

Mozgás

A csecsemő- és kisgyermekkor az alapvető mozgásformák kialakulásának és fejlődésének időszaka. A kisgyermek mozgásigénye rendkívül nagy, számukra örömforrás a mozgás. Ezért a szobában és az udvaron is biztosítani kell a minél nagyobb mozgásteret, a mozgásfejlesztő játékokat. A játékeszközökkel szemben elvárás, hogy felkeltsék az érdeklődést, fenntartsák a mozgásaktivitást és használatuk biztonságos legyen. Biztosítani kell a környezet balesetmentességét és a veszélyforrások kiküszöbölését.

Csecsemőknek olyan játszóhelyet kell biztosítani, amely védett, de elegendő hely áll rendelkezésre, például: hempergő, elkerített szobasarak.

A nagymozgásos játékokra a szabadban, az udvaron és a teraszon több lehetőség nyílik, mint a szobában. Még több lehetőséget kínál a nagymozgásos játékokkal felszerelt tetőtéri tornaszoba. Minél változatosabb mozgásra van lehetősége a kisgyermeknek, annál nagyobb örömet lel a játékban.

A mozgásfejlesztő eszközök használata során a kisgyermek szabadon próbálhatja, végezheti az egyes mozgásformákat, fejlődik mozgáskoordinációjuk, harmonikussá válik a mozgásuk. Az önállósági törekvések támogatása során a gondozási műveletekben való aktív részvétel lehetőséget ad a praktikus mozgások gyakorlására, finomítására.

Mondóka, ének

Bölcsődénkben sokrétű zenei élmény átélésére, tapasztalatszerzésre ad lehetőséget a környezet hangjainak megfigyelése, a kisgyermeknevelő ének- és beszédhangja, spontán dúdolgatása, ritmusos szövegmondása, a dallam és ritmushangszerek hallgatása, megszólaltatása, a közös éneklés. A kisgyermek életkori sajátosságaihoz, egyéni fejlettségéhez, érzelmi, hangulati állapotához igazodó, felelősséggel kiválasztott és alkalmazott játékos mondókák, gyermekdalok, népdalok és értékes zeneművek felkeltik a kisgyermek érdeklődését, formálják esztétikai érzékenységét, zenei ízlését, segítik a hagyományok megismerését és továbbélését.

A személyes kapcsolatban, játékhelyzetekben átélt mondókázás, éneklés, zenehallgatás pozitív érzelmeket kelt, örömeleményt, érzelmi biztonságot ad a kisgyermeknek. Az ismétlődések, a játékos mozdulatok megerősítik a zenei élményt, a zenei emlékezetet. Érzelmi alapon segítik az anyanyelv, a zenei anyanyelv elsajátítását, a személyiség fejlődését, hozzájárulnak a kisgyermek lelki egészségéhez, valamint a csoportban a derűs, barátságos légkör megteremtéséhez.

Vers, mese

A vers, mese nagy hatással van a kisgyermek érzelmi és értelmi fejlődésére (ezen belül a beszéd, a gondolkodás, az emlékezet és a képzelet fejlődésére), valamint a szociális fejlődésre. A versnek elsősorban a ritmusa, a mesének pedig a tartalma hat az érzelmeken keresztül a személyiségre. A verselés, mesélés, képeskönyv-nézegetés bensőséges kommunikációs helyzet, így egyszerre feltétele és eredménye a kisgyermek alapvető érzelmi biztonságának. A gyermek olyan tapasztalatokra, ismeretekre tesz szert, amelyeknek megszerzésére más helyzetekben nincs lehetősége. A közös mesélés élménye segíti az aktív szókincs kialakulását és a világról való ismeretek megszerzését.

Bölcsődénkben a népi és az irodalmi műveknek egyaránt helye van. A helyzetek alakítását, alakulását a gyermekek pillanatnyi érzelmi állapota és ebből fakadó igényei befolyásolják elsősorban.

A kisgyermeknevelők által alkalmazott leggyakoribb formák:

- mondókázás ölbéli játékokkal
- képeskönyv nézegetés
- mondókázás mozgással összekötve
- énekes játékok játéka
- éneklés ritmushangszerek használatával
- csendes mesehallgatás - játék elcsendesítéséhez, elalvás előtt

Alkotó tevékenységek

Az öröm forrása maga a tevékenység - az érzelmek feldolgozása és kifejezése, az önkifejezés -, nem annak eredménye. A kisgyermeknevelő feladata a tárgyi feltételek és elegendő idő biztosítása, az egyes technikák, eszközhasználat megmutatása, a kisgyermek pillanatnyi igényének megfelelő technikai segítségnyújtással az alkotókedv ébrentartása. A kisgyermek alkotásának elismerésével és megbecsülésével a kisgyermeknevelő segíti az alkotó tevékenységek iránti érdeklődés fenntartását és az alkotásból fakadó öröm személyiségfejlődésre gyakorolt pozitív hatásainak érvényesülését.

A leggyakoribb alkotó tevékenységi formák bölcsődénkben: nyomhagyó eszközök használata, firkálás, gyurmázás, ragasztás, gyűrés, tépés, ujjfestés vagy vastag ecsettel festés.

Egyéb tevékenységek

Ezek a tevékenységek valamilyen élethelyzet közös előkészítéséhez és megoldásához, a környezet aktív megismeréséhez, az egymásról és a környezetről való gondoskodáshoz kapcsolódnak (pl. babafürdetés, viráglocsolás, őszi falevelek gereblyézése, karácsonyi süteményszaggatás, gyümölcssaláta készítése stb.). Az öröm forrásai az „én csinálom” élményének, az együttességnek, a közös munkálkodásnak és a tevékenység fontosságának, hasznosságának átélése. A kisgyermeknek bármikor bekapcsolódhatnak és bármikor kiléphetnek, az önkéntesség nagyon fontos, a tevékenykedés nem lehet feladat. Ezek a helyzetek lehetőséget nyújtanak az együttműködésre, a feladatok megosztására, ok-okozati összefüggések felfedezésére, megértésére.

☺ A bölcsődei nevelés megvalósításának sajátos feltételei

„Saját kisgyermeknevelő”- rendszer

A kisgyermeknevelő a bölcsődei nevelés szakembere, aki személyiségével, nevelői attitűdjével mintát jelent a családok és a gyermekek számára egyaránt. A „saját kisgyermeknevelő”- rendszer a biztonság és a stabilitás megteremtésének szabályán alapul. A csoport vagy a csoport gyermekeinek egy része tartozik

közvetlenül egy kisgyermeknevelőhöz. A „saját kisgyermeknevelő” szoktatja be a gyermeket a bölcsődébe, és a bölcsődébe járás egész időtartama alatt ő a kisgyermek nevelője (felmenőrendszer). Ő kíséri figyelemmel a kisgyermek fejlődését, tartja számon az egyes fejlődési állomásokat, vezeti az ehhez kapcsolódó szakmai dokumentációt és felelősséggel tartozik a rábízott gyermekekért. A „saját kisgyermeknevelő”- rendszerben több figyelem jut minden gyermekre, számon lehet tartani a gyermekek egyéni igényeit, problémáit, szokásait, elsősorban a „saját kisgyermeknevelő” segíti át őket a bölcsődei élet során adódó nehézségeken.

Gyermeccsoportok szervezése

Bölcsődénkben a gyermeccsoportok létszáma jogszabály által meghatározott. Az előírtnál magasabb csoportlétszám nem fogadható el, mivel a minőségi bölcsődei nevelést az életkornak és a sajátos igényeknek megfelelő felnőtt-kisgyermek arány garantálja. A bölcsődei nevelés alapelveinek megfelelően a kisgyermek a bölcsődébe járás teljes időtartama alatt ugyanabba a gyermeccsoportba jár. Életkor szerint homogén és vegyes csoportok egyaránt előfordulnak. A szakmai elveknek megfelelőbb az életkor szerinti homogén csoport, mert a gyermekek közötti nagy egyéni különbségek kezelése homogén csoportban sem könnyű feladat és a vegyes korcsoport előnyei a bölcsődés korban kevésbé érvényesülnek, mint a későbbi életszakaszokban.

Tárgyi feltételek

A kisgyermeket körülvevő tárgyi környezetet - épületet, játszóudvart és egyéb helyiségeket -, a jogszabályi és szakmai előírások, a csoportokba járó kisgyermekek létszáma, életkora, igényei alapján alakítottuk ki, ügyelve arra, hogy biztonságos legyen és a bölcsődei nevelés megvalósítását szolgálja.

Napirend

A jól szervezett, folyamatos, ugyanakkor rugalmas napirend a kisgyermekek igényeinek, szükségleteinek kielégítését, a nyugodt, kiszámítható, folyamatos gondozás feltételeit, annak megvalósítását biztosítja, megteremtve a biztonságérzetet, a kiszámíthatóságot, az aktivitás és az önállósodás lehetőségét. A napirenden belül az egyes kisgyermek igényeit úgy kell kielégíteni, hogy közben a csoport életében is áttekinthető rendszer legyen, a gyermekek tájékozódhassanak a várható eseményekről, kiiktatódjon a felesleges várakozási idő. Ez egyben a csoport belső nyugalma is biztosítja.

A napirend függ a gyermeccsoport életkori összetételétől, fejlettségétől, szükségleteitől, de befolyásolják azt az évszakok, az időjárás, a csoportlétszám és egyéb tényezők is. A napirend kialakításának további feltételei a személyi állandóság, a tárgyi feltételek, a jó munkaszervezés, a bölcsődei dajkával való

összehangolt munka, a kisgyermek otthoni életének, életritmusának lehetőség szerinti figyelembevétele.

☺ Családok támogatásának módszerei és lehetőségei

A családok támogatása a családban hatékonyan működő erőforrások felkutatására és ezen erőforrások eredményes működtetésére irányul, mely hozzájárul a család szocializációs funkciójának minél szélesebb körű kibontakozásához. Ez a megközelítés szem előtt tartja a családi nevelés elsődlegességét, a bölcsődei ellátás családi nevelésre való épülését. A kapcsolattartásnak, tájékoztatásnak több formája van, mindegyik más-más szerepet tölt be, ezért célszerű párhuzamosan minél többet alkalmazni belőlük.

A családlátogatás

A családlátogatás célja a családdal való kapcsolatfelvétel, a kisgyermek és a szülők otthoni környezetben való megismerése. Lehetőség szerint az első családlátogatásra a beszoktatás megkezdése előtt, a kisgyermek ébrenléti idejében sor kerül. A családlátogatás arra is lehetőséget nyújt, hogy a szülő bővebben informálódjon a bölcsődei életről, jobban megismerje azokat a kisgyermeknevelőket, akikre gyermekét bízta. A családlátogatás fontos színtere a bizalmi kapcsolat megalapozásának, ami feltétele a későbbi jó együttműködésnek

Beszoktatás (adaptáció) - szülővel történő fokozatos beszoktatás

A szülővel történő fokozatos beszoktatás a családdal való együttműködést helyezi előtérbe. Az anya, az apa vagy más családtag jelenléte biztonságot ad, segíti a kisgyermeknevelő és a gyermek között az érzelmi kötődés kialakulását, ezzel a gyengéd átmenetet, az új környezethez való alkalmazkodást. A szülővel történő fokozatos beszoktatás folyamata során a kisgyermeknevelő tovább építi a bizalmi kapcsolatot, a szülő információt nyújt a bölcsődei nevelés tartalmáról és a kisgyermekfejlődés sajátosságairól.

Napi kapcsolattartás

A napi kapcsolattartás célja a rövid, kölcsönös informálás a kisgyermek érzelmi állapotáról, hangulatáról, az őt érintő napi történésekről, változásokról. Az egyéni igények, kérések megfogalmazására is ezen alkalmakkor kerül sor. Az interakciós helyzetet a pozitív hangvétel jellemzi, de a negatív eseményekről is tényszerű tájékoztatás történik, a szakmai etikai szabályoknak és az időkereteknek megfelelően.

Egyéni beszélgetés

Az egyéni beszélgetés a kisgyermek fejlődéséről szóló részletes, kölcsönös tájékozódást vagy a hosszabb megbeszélést igénylő kérdések, nevelési problémák közös átgondolását szolgáló találkozási forma. Kezdeményezheti a szülő, a kisgyermeknevelő, a bölcsődevezető. A szakmai kompetencián túlmenő kérdésben kérhető egyéb szakember közreműködése.

A szülőcsoportos beszélgetések

A szülőcsoportos beszélgetések a bölcsődei nevelési évenként legalább három alkalommal szervezett tematikus beszélgetések a csoportba járó kisgyermekek szüleit foglalkoztató aktuális nevelési témákról. A csoportos beszélgetéseket a kisgyermeknevelők vezetik, a szülőkkel kialakított partneri viszonyra építve. A problémák megosztása, egymás meghallgatása segíti a szülői kompetenciaérzés megtartását. Lehetőség van az egymástól hallott helyzetkezelési módok továbbgondolására, ezáltal a saját viselkedésrepertoár bővítésére.

A kisgyermeknevelőktől kapott indirekt megerősítések befolyásolhatják a szülők nevelési szokásait.

Szülői értekezlet

Bölcsődén belül a szülői értekezlet a szülők általános és az adott gyermekcsoportra vonatkozó tájékoztatását, valamint a gyermekeket érintő, a szülőkkel közösen meghozandó döntések elősegítését szolgálja. Egy nevelési éven belül két alkalommal tartunk szülői értekezletet, de a bölcsődét, vagy az adott gyermekcsoportot érintő különleges helyzetekben rendkívüli szülői értekezlet összehívására is sor kerülhet.

Indirekt kapcsolattartási formák

Az indirekt tájékoztatási formák jól kiegészítik a direkt kapcsolattartási formákat. Az írásbeli tájékoztatók, hirdetőtáblák, honlap, szórólap, közösségi oldalakon való megjelenések lehetőséget adnak az ismeretterjesztésre.

☺ Intézményünk kapcsolatrendszer

A szakmai munka fejlődését, a tudásmegosztást, a jó gyakorlatok elterjedését biztosítja a bölcsődei ellátást nyújtó intézmények, szolgáltatók egymás közötti szoros együttműködése. Különös jelentőséggel bír ez az olyan közös igazgatású integrált intézmény esetében, mint a Téli Kisfaludy Károly Óvoda-bölcsőde.

Bölcsődénk és az óvoda között olyan kölcsönös együttműködésre épülő, tartalmas kapcsolat kialakítására törekszünk, amely lehetővé teszi egymás szakmai elveinek, céljainak megismerését, megértését. Fontos a szakmai kompetencia elismerésén alapuló partneri viszony előtérbe helyezése.

Mindezek a kisgyermek érzelmi biztonsága folyamatos fejlődésének fenntartását szolgálják, intézményváltásnál segítenek az új környezetbe történő beilleszkedésben. A kompetenciahatárok kölcsönös tiszteletben tartásával kooperatív kapcsolatokat alakítunk ki mindazokkal a társintézményekkel és szakemberekkel, akikkel a családok kapcsolatba kerülnek/kerülhetnek, illetve akikkel a kapcsolat kialakítása a gyermek egészséges fejlődése, fejlesztése szempontjából szükséges. A különböző civil szervezetek közötti együttműködés is hozzájárul a bölcsődei ellátást igénybe vevő családok szükségleteinek, esetleges speciális igényeinek kielégítéséhez.

☺ Alapellátáson túli, a családi nevelést támogató szolgáltatások

A bölcsődei ellátást nyújtó intézmény, szolgáltató az alapellátás elsőbbsége mellett családtámogató szolgáltatásokat szervezhet.

Ilyen szolgáltatások lehetnek: a játszócsoport, az időszakos gyermekfelügyelet, a gyermekhotel, a nevelési tanácsadás, a játék- és eszközkölcsonzés.

Mindezeket bármely család igénybe veheti. A kisgyermek és családjaik számára nyújtott szolgáltatások esetében kiemelten fontos elkülöníteni és meghatározni az alapellátás és a szolgáltatások különbözőségeit és jellemzőit. A jó minőségű szolgáltatás megvalósításához a megfelelő személyi és tárgyi feltételeket biztosítani kell. Valamennyi szolgáltatási forma megvalósításánál figyelembe kell venni a bölcsődei nevelés alapelveit, különösképpen a koragyermekkori intervenció szemléletének befogadását. A szolgáltatások működtetésénél is kiemelt jelentőségű a kompetenciahatárok betartása. Az egyes szolgáltatások jellemzőit, az igénybevétel lehetséges módjait valamint a díjazást egyértelműen megfogalmazva, írásban kell rögzíteni.

Bölcsődénkben jelenleg ilyen jellegű szolgáltatás bevezetését nem tervezzük.

☺ Gondozási- és játéktevékenységek

Napirend

Folyamatos napirend alapján dolgozunk bölcsődénkben. Egy-egy csoportban 12 azonos korú, hasonló szükségletekkel bíró gyermek van. Mindezek a gyermekek otthon, valamilyen rendszer szerint étkeztek, játszottak, aludtak, éltek. Az egyes gyermekek otthoni életritmus, napirendje, szokásai a legkülönbözőbb eltéréseket mutatják. Komoly feladatot jelent a gyermekek napirendjének kölcsönös, valamint a bölcsődei igényekhez, követelményekhez igazodó összehangolása. Mivel a gyermekek biológiai és testi szükségleteit a kisgyermeknevelőnek kell kielégítenie, ezért az ő feladata, hogy biztosítsa a gyermekek számára az aktív tevékenység és a pihenés ritmikus váltakozását. Ezzel együtt a gyermekekben kialakul a tájékozódás képessége a saját kis környezetükben. A rendszeresen ismétlődő feladatok elvégzése, az események egymáshoz kapcsolódása megszokottá válik, már szinte előre várják az ismerős tevékenység elvégzését. Ez segíti nyugalmukat, alkalmazkodásukat és fokozza biztonságérzetüket.

A folyamatos napirend kialakításának általános elvei

A gyermekközösségek napirendjében úgy kell az egész közösség szükségleteit és igényeit kielégíteni, hogy közben minden egyes gyermek igényeit messzemenően figyelembe vegyék. A gyermek bölcsődei napirendjének kialakításánál az otthoni körülményekkel és eseményekkel is számolnunk kell. Arra törekszünk, hogy a gyermek bölcsődei és otthoni napirendje összhangban legyen. A gyermek szükségletei és igényei együtt változnak életkorával, fejlődésével.

A csoportok napirendje az év folyamán is módosul egyrészt a gyermekek fejlődésével, s így szükségleteik változásával, másrészt pedig az évszakoknak megfelelően. Egyéb körülmények is szükségessé tehetik a napirend módosítását. A csoportok napirendje tehát nem statikus, hanem azt a szükségleteknek megfelelően rugalmasan kell változtatni, de soha nem ötletszerűen, hanem mindig körültekintő megfontolás és megbeszélés alapján.

A napirend összeállításának gyakorlati szempontjai:

A napirendet olyan átgondoltan és pontosan kell megszervezni, hogy elegendő idő jusson valamennyi gondozási művelet nyugodt elvégzésére. A kisgyermeknevelő csak megfelelő időbeosztással, jó munkaszervezéssel tudja valamennyi feladatát elvégezni. A kapkodó, gyors munka sem a gyermeknek, sem a gyermek iránt érdeklődő kisgyermeknevelőnek nem jó. Csak jól átgondolt napirend alapján lehet egyenletes és nyugodt munkát végezni.

A technikai személyzet munkája is rugalmasan alkalmazkodik a csoportok munkarendjéhez.

A jó napirend az egyik feltétele a gyermekek nyugodt bölcsődei életének és optimális életritmusának. A jól szervezett és rugalmas napirend a gyermekek igényeinek, szükségleteinek a kielégítését, a nyugodt, folyamatos gondozás feltételeit kívánja biztosítani. Az ugyanabban az időben történő események (tisztálkodás, étkezés, alvás stb.) kiszámíthatóságot nyújtanak, megteremtve ezzel a gyermekek biztonságérzetét és jó közérzetét.

A napirend kialakításánál ügyelünk arra, hogy kiiktatódjék a felesleges várakozási idő. A 3 éves kor alatti gyermek még nem érti az idő fogalmát, ezért mindennél nagyobb szüksége van az állandóságra.

A bölcsőde a családi neveléssel együtt, azt kiegészítve szolgálja a kisgyermek fejlődését. A bölcsődei napirend egyszerű, a kisgyermek számára könnyen kiismerhető, követhető. Benne a játéktevékenység és a gondozási műveletek rendszeresen ismétlődnek, mindig ugyanabban az időben történnek. A naponta ismétlődő események biztonságot adnak, megadják a tájékozódási pontokat, hogy tudják mi, mi után következik, mikor fognak étkezni, játszani vagy az udvaron tartózkodni, s az egyik legfontosabb tudnivaló, hogy mikor jön az anya. A kiszámíthatóság és a biztonság a legfontosabb egy kisgyermek számára, és ez a napirendben nagyon jól érvényesül.

A bölcsődei napirend jól szervezett a bölcsődében, hiszen minden nap ugyanabban az időben, sorrendben végzik a nevelési-gondozási feladatokat. Rugalmas abban a tekintetben, hogy befolyásolják az évszakok, az időjárási körülmények, a gyermekek igényei, az életkor szerinti összetétel. (Zuhogó esőben nem viszik ki a gyermekeket az udvarra, még ha a napirendben éppen ez következik, viszont az étkezést vagy az altatást mindig ugyanabban az időintervallumban végzik.)

A reggeli érkezésnél figyelni kell, hogy időben érkezzenek, mert a reggeliztetést nem jó megzavarni. Reggelente a legtöbb gyermeknek egyébként is idő kell ahhoz, hogy feloldódjon, de az, ha reggeli közben a kisgyermeknevelő a később érkezett gyermekek átvételével foglalkozik, megzavarhatja a csoport többi tagját. Az átadóban a gyermeknek a jelével ellátott öltözőszekrénye van, ahol a váltó ruháit tárolhatja. A szülő feladata, hogy átöltöztesse a gyermeket, kezét mossanak a szokás kialakítása miatt, hiszen a bölcsődének a feladata a betegségek megelőzése is. Fontos, hogy ez a kis időszak róla szóljon, hisz nehéz az elválás.

Beszélgessen vele, nyugtassa meg, hogy délután visszajön érte, esetleg olvassa el az étlapot (és örüljön neki!), a napi tervet, a programokat, de ne húzza túl hosszúra a búcsúzkodást, mert a szülőnek is, a gyermeknek is nehezebb az elválás.

A reggeliztetés gondozási sorrendben történik, ami azt jelenti, hogy először a legkisebbek vagy a sérült gyermek kap reggelit, majd a többiek. Egyszerre egy gyermeket szolgálnak ki. Megkapja az innivalót, majd a tányért, a szalvétát.

Miután az asztalnál lévő gyermekek mindegyike megkapta ezeket, egy kis tányéron az asztal közepére teszik például a szalámis kenyeret és mindenki elveszi a magáét. A kisgyermekek életkoruknak megfelelő állagú ételt kapnak. Akit kanállal kell etetni, azt a kétkanalas módszerrel eteti a kisgyermeknevelő, vagyis a kicsi is kap egy kanalat, így ő is megpróbálhatja egyedül az étkezést. Ha befejezte a gyermek a reggelit, megtörli a száját, kidobja a szalvétát, és mehet játszani.

Ha valaki nem kér, nem erőltetik, hanem kedvesen megkérlik, hogy egyen még egy kicsit, de ha nem kér, felállhat az asztaltól. A gyermekcsoportban mind a napirend, mind az étkezési sorrend abban játszik nagyon fontos szerepet, hogy a gondozási műveletek, az étkezési időpontok minden nap közel azonos időpontban kerülnek sorra egy-egy gyermeknél.

Az önállósodás fejlődésével a gyermekek a gondozási műveletek alatt minden egyes mozzanattal próbálkoznak. A felnőtt türelemmel kivárja a kezdeti próbálkozások sikerét. Ebben az időszakban a kisgyermekek még nagyon sok segítséget igényelnek a felnőtt részéről. Ha maradnánk az egyéni folyamatos gondozásnál a gyermekcsoportban, vagy az önállósodásra nem jutna elegendő idő, vagy a játéktevékenységre. Ezért, amikor már több mozzanatot önállóan elvégez a kisgyermek, áttérünk a páros helyzetre. Kettesével történik a tisztálkodás, az étkezés, de a fürdetés és a pelenkázás megmarad egyéni gondozásnak a továbbiakban is. A páros gondozás során mindig annak a gyermeknek segít a felnőtt, aki éppen megakad, vagy elfáradt a próbálkozásban. A gondozási műveletek összekapcsolása itt is érvényesül. Amikor a gyermekek teljesen önállóak, akkor alakítjuk ki az asztaltársaságonkénti étkezést. A 3 év alatti gyermekek tisztálkodási műveleteinél továbbra is célszerű a páros gondozás megtartása, mert így elkerülhető a tumultus a fürdőszobában.

Az önálló gyermekeknél a kézmosás szokását alakítsuk ki az étkezések előtt és a az étkezések után. Reggeli után a gyermekeknek szabad játéktevékenységet biztosítunk. Ebben az időszakban végzik szükség szerint a gondozási feladatokat is a gyermekekkel. A tízórai valamilyen 100 %-os gyümölcslé, vagy zöldség, gyümölcs. Jó időben nagyobb a folyadékszükséglet. A tízóraihoz megkapják a szalvétát, majd az innivalót. A kisgyermeknevelők tálcáról kínálgatják a gyermekeket. Ha az időjárás engedi, már a tízórait is az udvaron fogyasztják el. A tízórai után a gondozási sorrendnek megfelelően mennek ki az udvarra a gyermekek.

Először a legkisebbek (vagy a sérült gyermekek) indulnak, akiket már vár a kisegítő vagy annak társa. Miután mindenki kiért, már mind a két kisgyermeknevelő az udvaron van, és felügyel a gyermekekre. A gyermekek szeretik a nagymozgásos játékokat. Motoroznak, homokoznak, szaladgálnak,

csúszdázna, vagy épp autókat néznek, bogarakat keresnek. A bemenetel is gondozási sorrendben történik.

Ebédre ritkán kapnak levest, mert az hamar megtölti a pocakjukat, de nem laknak jól vele. Leginkább főzelékeket vagy rakott ételeket kapnak, fehérjedús feltéttel. Lényeges, hogy fejlődésben lévő szervezetük minden fontos vitamint, fehérjét, zsírokat, szénhidrátot megkapjon, mert ezek elengedhetetlenek az egészséges testi és szellemi fejlődéshez. A főétel után elsősorban gyümölcsöt, ritkábban valamilyen süteményt kapnak a gyermekek és persze vizet.

Ebéd után az alváshoz magukkal vihetik az otthonról hozott játékokat vagy a cumit, az alvókendőt mindent, ami elősegíti az alvást. Általában nagyon hamar elfáradnak, és szinte kivétel nélkül elalszanak délben. A szobatiszta és ágytisztaság (alváskor is képes kontrollálni a vizelet visszatartását) gyermekeknek már nem tesznek pelenkát. Ha valamelyik gyermeknek különleges elalvási szokásai vannak, és megoldhatók a bölcsődében, abban is partnerek a kisgyermeknevelők.

Ébredés után, de még uzsonna előtt pisilnek, pelenkát cserélnek, kezet mosnak, fésülködnek. Ebben is az önállóságra tanítják a gyermekeket, így a legtöbb csöppség már egyedül birkózik a szappannal, kézmosóval.

A heti menüt kifüggesztjük az átadóban, így mindenki tájékozódhat a napi étkezésekről. Nem kell megijedni, ha otthon valamit nem eszik meg a gyermek, mert előfordulhat, hogy a bölcsődében megeszi. A csoport hatására fejlődik gyermekünk személyisége, és fejlődnek étkezési szokásai is. Leggyakrabban uzsonna után viszik haza a gyermekeket.

A helyes életritmus, a szabályos napirend megkönnyíti a gyermekek számára a megszokást, az alkalmazkodást, fokozza biztonságérzetüket, így a későbbiekben sokkal nyugodtabban és aktívabban tudnak játszani. Mindezen ismeretek birtokában mi, bölcsődei szakemberek törekszünk arra, hogy ez a rendszeresség továbbra is megmaradjon a gyermek életében. Arra kérjük a szülőket, fogadják el, hogy nekünk több gyermek igényét kell figyelembe venni akkor, amikor összeállítjuk intézményünk napirendjét. Egy közösségben hasonló korú gyermekek nevelkednek, és a csoportban való nevelkedés esetén még nagyobb jelentősége van a játékidő, a gondozási műveletek és az alvásidő gondos és pontos megszervezésének, hiszen a bölcsődés korú gyermekek még nem képesek hosszú ideig várakozni. Azt azonban fontosnak tartjuk, hogy minden gyermek megtalálja a saját helyét a napirenden belül, hogy az egyéni igényeik kielégüljenek, és jól érezzék magukat a társaik között.

Tavaszi-nyári napirendminta

- 7.00 - 8.20: A kisgyermek folyamatos érkezése, játék a szobában.
- 8.20 - 8.30: Folyamatos kézmosás étkezési sorrendben
- 8.30 - Reggeli (A gyermekek reggeliztetése közben a kisgyermeknevelő biztosítja a családi étkezést, elősegíti a gyermekek önállósodási törekvéseit.)
- 8.50 - 10.00: Játék a szobában /udvaron
(A kisgyermeknevelő a szabad játék mellett felkínál különböző programokat is, amelyek elősegítik a gyermekek értelmi, érzelmi, mozgás, zenei, szociális fejlődését ének, mese, mondóka-vers, játékos torna, alkotó-kézműves játékok, ünnepekre való ráhangolódás stb.)
- 10.00: Tízórai (Folyadék vagy gyümölcs kínálása (a szobában vagy az udvaron), a kisgyermeknevelő lehetőséget biztosít a gyermekek számára, hogy segítsenek a gyümölcsök tisztításában.)
- 10.10 - 11.20: Játék a szobában, illetve folyamatos készülődés az udvarra, játék az udvaron
(A kisgyermeknevelő az évszaktól és időjárástól függően biztosítja a szabad játékválasztás lehetőségét a csoportszobában vagy a játszóudvaron, fürdőszoba-használat szükség szerint.)
- 11.20 - 11.45: Folyamatos bejövetel készülődés ebédhez
(A kisgyermeknevelő „saját” gyermekeinek gondozását végzi segítve az önállósodási törekvéseket, a csoport rendjének megfelelően „figyel” a másik szoba gyermekeire.)
- 11.45 - 12.15: Ebéd
(A kisgyermeknevelő segíti a gyermekek önálló, kulturált étkezési szokásainak kialakítását, a családi légkörű étkezést, biztatja az ismeretlen ételfajták megismerésére, valamint biztosítja a gyermekek életkorának megfelelően az ebéd utáni szájöblítés lehetőségét.)
- 12.00-14.30: Alvás
(A pihenés, a nyugodt, kiegyensúlyozott alvás feltételeinek megteremtése, alváshoz szükséges „kellékek” biztosítása a gyermekek számára.)
- 14.30-14.30: Folyamatos ébredés, készülődés uzsonnához, fürdőszoba-használat
(Ébredés után a gyermekek öltözködésénél a kisgyermeknevelő segíti az önállósodási törekvéseket elegendő idő biztosítása, ruhadarabok sorrendisége stb.)
- 14.45: Uzsonna
(A kisgyermeknevelő biztosítja az önállósodási törekvéseket, elősegíti a családi étkezési légkört a gyermekek számára.)

14.45-16.00: Játék a szobában /udvaron, folyamatos hazamenetel

(A kisgyermeknevelő a szülő érkezéséig a gyermekek számára szabad játéktevékenységet biztosít a csoportszobában/udvaron, szükség szerinti fürdőszoba-használat.

Szobatisztaságra nevelés, Wc - használat

Pelenkaváltás - Célja, hogy a szennyezett bőrfelületet tökéletesen letisztítsuk, a vizeletet és a székletet eltávolítsuk, megteremtsük a komfortérzetet.

A pelenkaváltást étkezésekhez kötjük, de természetesen szükség szerint is alkalmazzuk.

A személyes kapcsolat kialakítása fontos, egyéni igényeket, szokásokat figyelembe vesszük, mert ez segíti a bizalom-szeretet létrejöttét. Ennek hatására bővül a gyermek szókinccse, segíti a jó szokások kialakulását, tárgyi ismeretei bővülnek.

A pelenkázót a kisgyermeknevelő a pelenkázás után mindig fertőtleníti. Mind a gyermek, mind a felnőtt kézmosása szükségszerű.

A szülőktől eldobható pelenkát kérünk a kisgyermek számára.

Szobatisztává válás

A szocializáció során a gyermek idegrendszeri érésének függvénye a szobatisztává válás. Napközben a gyermek elhatározásának, tudatos felelősségvállalásának eredménye a szobatisztaság.

Akkor szobatiszta, ha érzi, vissza tudja tartani az ingert, önállóan le tud hozzá vetkőzni és el tudja végezni a dolgát. Ennek ideje gyermekenként változó lehet. Vannak, akik érdeklődnek és hamar szobatisztává válnak. Otthon a szülői minta nagyon sokat segít (pl. állva pisilés). Bölcsődében a többi gyermek mintája nyújt segítséget. (kis WC használata)

Székletürítés tudatos kontrollja komoly lépés a szociális fejlődésben.

Fontos, hogy a felnőtt kezdettől fogva a gyermek aktivitására, együttműködésére építsen.

Így éri a gyermeket a legkevesebb kudarcélmény. Megvan a gyermekben a vágy arra, hogy önállóan intézze szükségleteit. Elég, ha megmutatjuk a lehetőségeit. (bilit, WC-t). Ha a gyermek érett rá, megfelelő a felnőtt-gyermek viszony, akkor kb. 2,5-3 éves korára nappal szobatiszta.

A kisgyermeknevelő kikíséri a gyermeket a fürdőbe, önállóan vagy segítve vetkőzik, bilire vagy WC-re ül, lehúzza a WC-t, öltöztetés és kézmosás történik.

A közösségi életben a kulturált higiéniés szokásokat már kisdud korban kezdjük kialakítani. Az egyén számára az egész életen át feltételes-reflexként kell, hogy működjön a WC használat utáni illetve étkezés előtti kézmosás, s az a célszerű, hogy ennek alapjai már kistipegő korra nyúljanak vissza. A már járni tudó

gyermeket egyedül engedjük a vízcsaphoz, annak megnyitását segítjük, vagy együtt végezzük vele. A vízzel való ismerkedés kellemes élményként alakul ki lassan kezdeti ügyetlen mozdulatokból. A gyakorlás során eredményes lesz a kézmosás. A szabályos és eredményes kézmosás csak később alakul ki. A gyermek próbálkozásait dicsérni kell, hogy ez által önbizalma fokozódjék.

A kézmosás az alap. Bölcsődébe érkezéskor a szülő gyermekét közös kézmosás után a kisgyermeknevelőnek átadja a csoportba. Sok anyuka tisztában van azzal, hogy az influenza, a kanyaró és néhány bakteriális fertőzés cseppfertőzés útján betegíti meg a csöppségeket. Ezért arra kell tanítani őket, hogy rendszeres kézmosással ezeknek a betegségeknek java részét meg lehet előzni. Tudatosítani kell bennük, hogy WC használatot követően, az étkezések előtt mindig mossanak kezet.

Mosakodás

- Kultúr-higiéniás szokások kialakítása
- A bőr épségének megőrzése
- Egészségre nevelés és megőrzése
- A mosakodás készség majd automatikussá válik
- Arc és kéz mosása folyóvízzel
- Étkezések előtt mosakodás
- Wc, bili használata után mindig kézmosás
- Kisgyermeknek mindig a kisgyermeknevelő mossa meg a kezét
- Ismerkedés a szappannal és a vízzel
- Tárgyi feltétele: mosdó, keverőcsap, törölköző és tartó, fésű, tükör, szappan
- Mosdóhoz kíséni, ruha ujját felhajtani
- Önállóan próbálkozik a csap megnyitásával

Öltözködés - Az időjárásnak, hőmérsékletnek megfelelő öltözködés elsajátításával a gyermekek megtanulják megőrizni egészségüket.

Öltöztetés - A kisgyermeknevelő magyaráz, ösztönöz, segít. A gyermekeket mindig a gondozási sorrendben szólítja. Szóval is segít, beköti a cipőt. Ellenőrzi, megigazítja a ruhát, kikíséri az udvarra és a gyermek bekapcsolódhat a játéktevékenységbe. A bölcsődei tartózkodásuk ideje alatt a gyermekek saját ruháikban vannak. A szülők váltó ruhát és cipőt biztosítanak gyermekeik számára a szabadtéri tevékenységekhez. Amelyet a gyermekek a saját szekrényeikben tárolhatnak.

Alvás, pihenés

Az alvás a szervezet számára fontos, pihenést szolgáló állapot, az idegrendszer védekező mechanizmusa a kifáradás ellen. Eredménye a kipihent, aktivitásra kész állapot.

Az alvásszükséglet minden korban más és más. Az újszülött kortól felnőttkorig fokozatosan csökken, de egy-egy korcsoporton belül is egyénenként változik.

Minél teherbíróbbá válik a fejlődés során a gyermek idegrendszere, annál hosszabb ideig képes kifáradás nélkül aktív maradni. Az a gyermek, aki egyéni szükségletének megfelelő ideig alszik, – és megfelelő ritmusban – az általában könnyen alszik el, mélyen alszik, rendszeresen magától ébred, ébredése vidám, békés, ébrenlétét pedig derűs aktivitással tölti, nem nyűgös indokolatlanul.

Egyéni igények, szükségletek

Ahhoz, hogy minden gyermek nyugodtan és eleget aludjon, lehetővé kell tenni, hogy egyéni igényeinek megfelelően pihenhessen, ha fáradt. A csecsemőn észre kell venni az elfáradás kezdeti jeleit és ennek megfelelően naponta többször is ágyba kell tenni, de a fáradékonyabb nagyobb gyermek számára is lehetővé kell tenni, hogy a napirendbe iktatott alvásidőn kívül pihenhessen. Nyugodtan aludni csak az a gyermek tud, akinek jó az általános közérzete, aki biztonságban érzi magát, s aki ébrenléti idejét derűs aktivitással tölti. Tehát a derűs aktivitás érzelmi, tárgyi és szervezési feltételei egyúttal a nyugodt alvás feltételeinek a megteremtéséhez is szükségesek.

A nyugodt alvás feltételei

Intézményben minden gyermeknek külön ágya van. Fontos az is, hogy a gyermek ágya mindig azonos helyen álljon. A nyugodt alváshoz szükséges, hogy a felnőttek halkan járkáljanak, halkan beszéljenek. Nem szabad alvásidőben hangos műveletet végezni az alvó gyermekek közelében.

Az elalvást megkönnyíti, ha nem akadályozzák őket elalvási szokásaikban, pl. az ujjszopás, a megszokott cumi, kendő, baba, stb. segít az elalvásban, biztonságot ad.

Az alvó csecsemőkre és kisgyermekekre állandóan felügyelni kell. A kisgyermeknevelőnek olyan helyen kell lennie, ahonnan szemmel tudja tartani a gyermekeket, s ahová a hangjuk is hallatszik.

Intézményünkben a szabadban altatás nem kivitelezhető, mivel sem a tárgyi sem a személyi feltételek nem biztosítottak.

Levegőzés

Nem vihetjük levegőre a 3 év alatti gyermeket sűrű ködben, zuhogó esőben, orkánszerű szélben, szmogban. A borús idő, csendes eső, enyhe havazás, közepes erősségű szél nem akadály a levegőzésnek. Mindig abban a napszakban levegőztessük a gyermeket, amikor a levegő hőmérséklete a legkevésbé tér el a kívánatos szobahőmérséklettől. Télen, amíg a levegőztető helyen -5°C alá nem süllyed a hőmérséklet, minden gyermeket lehet levegőztetni, a csecsemőket is. Ilyenkor a délelőtti órák a legmegfelelőbbek, nyáron a reggel, kora délelőtt, késő

délután, tavasztól-őszig egész nap kint lehetnek a gyermekek, kánikulában, erős sugárzás esetén a gyermekeket be kell vinni a szobába.

Ahogy az idő hűvösebbé válik, fokozatosan csökken a kint töltött idő.

A kisgyermeknevelőnek a napirend helyes megszervezésével lehetőséget kell nyújtania arra, hogy évszaktól és időjárástól függően a gyermekek minél több időt tölthessenek a szabad levegőn. Ezt kétféle módon valósíthatja meg: egyrészt a levegőn való altatással, másrészt a játszóterazon történő szabad játék- illetve mozgáslehetőség biztosításával. Ezzel eléri, hogy a levegő, illetve a napsugárzás összetevői jótékonyan befolyásolják a gyermek egészséges fejlődését.

A mi éghajlatunk mellett a csecsemőket és a kisgyermekeket általában mindig - télen-nyáron egyaránt - kivihetjük és bizonyos ideig kint lehetnek a szabadban.

A szabadban való levegőztetés csak akkor mellőzhető, ha kánikula vagy eső, erős havazás, orkánszerű szél, sűrű köd vagy rendkívüli hideg van.

Étkezés

A rendszeres étkeztetést biztosító szervezett ételmezési ellátás keretében szolgáltatott élelmiszerekre vonatkozó táplálkozás egészségügyi előírások tekintetében figyelembe vesszük az Országos Élelmezés és Táplálkozástudományi Intézet által készített a bölcsődés/családi napközis korcsoport közétkeztetéséről szóló, valamint a 37/2014 (IV. 30.) EMMI rendelet - a közétkeztetésre vonatkozó táplálkozás - egészségügyi előírásokról - előírásait. Az intézmény HACCP Kézikönyvvel rendelkezik. A rendszer működtetéséért az intézményvezető felelős. A feladatok koordinálását, ellenőrzését, elemzését az ételmezésvezető végzi.

Az étlapok a szakmai előírásoknak megfelelően kerülnek kialakításra, összeállításukért az ételmezésvezető, szakácsnők felelősek.

Játék

Az életben, a fejlődésben jelentős szerepet tölt be a játék. Szoros kapcsolatban áll és fejlődési más készségekkel és képességekkel (gondolkodással, beszéddel, társas kapcsolatokkal, problémamegoldással, kreativitással...). A kisgyermek játékosan tanul meg a tárgyakkal bánni, játékon keresztül ismeri meg a világot. Belső fejlődése érzékenyebbé teszi a külső ingerek iránt, amelyeket gyakran játékokban dolgoz fel. A játék formájának és tartalmának alakulása az egyes életkorokban elválaszthatatlan a fejlődéstől. Általában az éppen megszerzett tudás vagy frissen átélt élmény jelenik meg játékként. Ebből következik, hogy az egyes gyermekek játéka teljesen különböző lehet, mivel fejlődésük üteme, tapasztalataik és tudásuk is különböző. A gyermek megismerésének is és fejlesztésének is eszköze a játék. A játék fejleszti a gondolkodást, az ismeretek rendszerezését és segíti a szimbólumalkotás kialakulását. A gyermek

kísérletezik a tárgyakkal és helyzetekkel, problémákat old meg, újabb és újabb ötlet van, képzelete gazdagodik. Fogalmi alakulnak, gazdagodnak a kísérletezgetések során.

A bölcsődékben EU-s szabványnak megfelelő, telepített szabadtéri játékok találhatók, ezek különböző fajtáit használhatják a gyerekek, ezen kívül mobil játékeszközöket használunk. (futó bicikli, motor, csúszda, babaház...) Az alapjátékokon túl többféle konstrukciós játék áll a gyermekek rendelkezésére gyermekcsoportonként. Minden csoportszobában puhasarkokat alakítanak ki, ahol lehetőség van a pihenésre, könyvnézegetésre, összebújásra. A mesekönyvek, a készségfejlesztő játékok, különböző méretű puzzlek, kirakók, logikai játékok és a nagymozgásos játékok elengedhetetlen kellékei minden csoportszobának.

☺ Sajátos nevelési igényű gyermekek ellátása

A bölcsőde végezheti a sajátos nevelési igényű gyermekek korai habilitációs és rehabilitációs célú nevelését és gondozását is a gyermek legfeljebb 6 éves koráig /A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatóságról szóló 1997. évi XXXI. törvény/.

Fontos, hogy ezek a gyermekek minél korábban bekerüljenek a bölcsődébe, függetlenül attól, hogy a korai fejlesztést a bölcsőde biztosítja (szakértői szakvélemény alapján) számukra, vagy sem. A cél elsősorban az, hogy a sajátos nevelési igényű gyermek részt vehessen a napközbeni ellátásban, számára biztosítani tudjuk az esélyegyenlőség lehetőségét.

A habilitáció a fogyatékos (veleszületett vagy kora gyermekkorban kialakult, 3 éves koráig), akadályozott gyermek életre való felkészítését, társadalmi életre alkalmassá tételét jelenti. A habilitációnál nagyon fontos az életkor, tehát minél korábbi a felismerés, annál korábban kezdődhet meg a fejlesztés, a gondozás. A segítségnyújtás tehát azt is feltételezi, hogy a gyermeknek napközben a bölcsődében biztosítjuk az ellátását, ugyanakkor a fejlesztést egy másik intézmény végzi. A bölcsődében a sajátos nevelési igényű gyermekek egészséges közösségbe való integrálása önmagában is fejlesztő hatással bír.

A sajátos nevelési igényű gyermek elhelyezési módja a bölcsődében:

Amennyiben sérült gyermek kéri felvételét bölcsődénkbe, csak teljes integrációs elhelyezését tudjuk biztosítani az épület adottságai, a csoportok száma, valamint a tárgyi feltételek miatt.

Egészséges bölcsődei csoportban egy vagy két sajátos nevelési igényű gyermeket tudunk fogadni. Ellátását két egészséges gyermek gondozásához szükséges személyi feltételek biztosításával oldjuk meg, így a csoportlétszám maximum 10 fő lehet.

Bölcsődénkben sajátos nevelési igényű gyermek ellátása jelenleg nem folyik.

☺ Ellátás igénybevételének módja

A Téli Kisfaludy Károly Óvoda-bölcsőde bölcsődéjébe a felvétel önkéntes, kérelemre történik, melyet a gyermek törvényes képviselője terjeszthet elő az intézmény vezetőjénél.

A gyermek bölcsődébe történő felvételét a szülő hozzájárulásával a körzeti védőnő, a házi gyermekorvos, vagy a háziorvos, családsegítő és gyermekjóléti szolgálat, illetve a gyámhatóság is kezdeményezheti.

A bölcsődei ellátás megkezdésekor az intézmény vezetője a gyermek törvényes képviselőjével megállapodást köt az alábbiakról:

- az ellátás várható időtartamáról
- a fizetendő étkezési és gondozási személyi térítési díj mértékéről, a fizetésre vonatkozó szabályokról.
- a szolgáltatások formájáról, módjáról.

☺ Dokumentáció

A bölcsődében a gyermek fejlődésének nyomon követése, a fejlődési folyamat alakulásáról való tájékozódás céljából, az egyes módszertani javaslatokban megfogalmazott módon dokumentációt vezetünk.

A dokumentáció vezetése, az abban szereplő adatok, információk felhasználása a gyermekről való lehető legmagasabb színvonalú gondoskodás biztosítása, a gyermek fejlődésének segítése, /a hátrányos helyzetű gyermekek esetében a hátrányoknak és következményeiknek enyhítése/ érdekében történik. A dokumentáció semmiféleképpen sem a gyermek minősítését szolgálja.

A dokumentáció vezetésénél fontos szempontok: a tárgyyszerűség, a hitelesség, az árnyaltság, a rendszeresség és a folyamatosság.

A dokumentáció készítéséhez alkalmazott módszerek és eszközök kiválasztásánál különösképpen tekintettel vagyunk a kisgyermek fokozott biztonságigényére (személyi- és tárgyi környezet állandósága, az adott helyzetnek a kisgyermek megszokott, számára elfogadott élethelyzetekhez való hasonlósága). A dokumentáció vezetésénél a személyiségi jogokat a legmesszebbmenőkig figyelembe vesszük.

A kisgyermeknevelők kötelesek rendszeresen vezetni a gyermekkel kapcsolatban az *üzenő füzetet*, amely a szülők számára hasznos információkat tartalmaz a gyermek fejlődéséről, bölcsődei viselkedéséről. A szülőnek lehetősége van a füzetben leírtakkal kapcsolatban visszajelzést írni a kisgyermeknevelő számára, valamint bármilyen szakmai kérdés feltételére.

Vezetik a *törzslapot*, amely szintén a gyermekkel kapcsolatos információkat tartalmazza.

Napi szinten töltik a *Csoportnaplót*.

☺ Az igénybe vevők és a személyes gondoskodást végző személyek jogai és azok védelme

Gyermekek és szülők jogainak védelmével kapcsolatos szabályok:

A gyermekek alapvető jogait és kötelességeit „A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról” szóló 1997. évi XXXI. Törvény szabályozza.

A bölcsődei nevelés a családi neveléssel együtt, azt kiegészítve szolgálja a gyermek fejlődését.

Tevékenységét a vonatkozó gyermeki és szülői jogok és kötelességek figyelembe vételével végzi.

A szülő joga, hogy:

- Megválassza az intézményt, melyre gyermeke nevelését-gondozását bízza;
- Megismerhesse a gyermekcsoportok életét;
- Megismerje a nevelési-gondozási elveket;
- Tanácsot, tájékoztatást kérjen és kapjon a kisgyermeknevelőtől;
- Véleményt mondjon, illetve javaslatot tegyen a bölcsőde működésével kapcsolatban;
- Megismerje saját gyermeke ellátásával kapcsolatos dokumentumokat.

A szülő kötelessége, hogy:

- A gyermeke ellátásában közreműködő személyekkel és intézményekkel együttműködjön,
- A fizetendő térítési díjat időben rendezze,
- Az intézmény házirendjét betartsa.

A gyermek joga, hogy:

- Segítséget kapjon a saját családjában történő nevelkedéséhez, személyiségének kibontakoztatásához, a fejlődését veszélyeztető helyzet elhárításához, a társadalomba való beilleszkedéshez;
- Sérülés, tartós betegség esetén a fejlődését és személyisége kibontakozását segítő különleges ellátásban részesüljön;
- A fejlődésére ártalmas környezeti és társadalmi hatások, valamint az egészségére káros szerek ellen védelemben részesüljön;
- Emberi méltóságát tiszteletben tarthassák, a bántalmazással – fizikai, szexuális vagy lelki erőszakkal –, az elhanyagolással szemben védelemben részesüljön;

• A hátrányos megkülönböztetés minden formájától mentes nevelésben-gondozásban részesüljön.

A bölcsődelátogatás, a családlátogatás, a szülővel történő fokozatos beszoktatás és a napi találkozások biztosítják, hogy a szülők megismerjék a bölcsődei nevelés-gondozás elveit és gyakorlatát, a kisgyermeknevelő pedig, a szülő segítségével megismeri a gyermek egyéni igényeit, szokásait.

Ezek a tapasztalatok kölcsönösen segítik a család és az intézmény közötti jó kapcsolat kialakítását és elősegíti az együttnevelés megvalósulását.

- Beiratkozás idején személyes beszélgetés, tájékoztatás
- Jelentkezés lap, illetve megállapodási szerződés kitöltése
- Családlátogatás
- Szülői értekezletek, illetve szülőcsoportos beszélgetések szervezése
- Nyílt napok, írásos tájékoztató anyagok

Bölcsődénk szorosan együttműködik a családokkal, azok szükségleteihez, igényeihez igazodva végzi a gyermekek napközbeni nevelését-gondozását.

Segítséget nyújtunk a gyermekek törvényben foglalt jogainak és érdekeinek érvényesítéséhez, a szülői kötelességek teljesítéséhez, illetve gondoskodunk a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzéséről és megszüntetéséről, a hiányzó szülői gondoskodás pótlásáról.

Fontos az egyenlő bánásmód érvényesítése, a gyermek személyiségének tiszteletben tartása, az egyéni fejlettséghez és szükségletekhez igazodó szakmai munka.

Bölcsődénk gyermekjóléti ellátást biztosító intézmény. *Házirendünk* a törvényben meghatározott keretek között állapítja meg a gyermekek és felnőttek jogai gyakorlásának és kötelességei teljesítésének szabályait.

A Házirend (rövidített változatát átadjuk a szülőknek) az első szülői értekezleten ismertetésre kerül.

Érdekképviselői Fórum

Bölcsődénkben szülőkből, kisgyermeknevelőkből álló Érdekképviselői Fórum működik. A tanév első szülői értekezletén választjuk meg a tagjait. A Fórum szükség szerint, de legalább évente 1 alkalommal ülésezik. A felmerülő panaszokról, problémákról dönt, intézkedéseket kezdeményez a megfelelő érdekképviselői szerveknél, mely a gyermekek jogait szem előtt tartja.

Gyermekevédelem

Intézményünkben az intézményvezető koordinálja a gyermekvédelmi feladatokat. Célunk: a prevenció, a gyermek hátrányos helyzetének csökkentése, a veszélyeztetettség kialakulásának megelőzése, illetve segítségnyújtás,

együttműködés a családokkal, különböző szakemberekkel. Olyan feltételek megteremtésére törekszünk, ahol minden gyermek biztonságban és jól érzi magát, és képességeit, készségeit a lehető legjobban ki tudjuk bontakoztatni.

☺ Szakmai továbbképzések módja, formái

A személyes gondoskodást végző személyek továbbképzéséről és a szociális szakvizsgáról szóló 9/2000. (VIII.4.) SZCSM rendelet alapján a bölcsődében dolgozó szakemberek képzéseken vesznek részt. A továbbképzési időszak tartama hat év.

A továbbképzésre kötelezettnek egy továbbképzési időszak alatt felsőfokú végzettség esetén 80, egyéb szakképesítés esetén 60 kreditpontot kell megszereznie.

Továbbképzési terv szerint évente folyamatosan vesznek részt képzéseken a kisgyermeknevelők és a bölcsődevezető egyaránt.

Ezen kívül házi továbbképzéseket, kerekasztal beszélgetéseket tartunk és szervezünk a nevelési év folyamán.

Záradék

Készült: 2017. április 10.

Helye: Tét, Debrecen u. 1.

Tárgy: a bölcsődei szakmai program elfogadása

Téti Kisfaludy Károly Óvoda-bölcsőde Bölcsőde Szakmai Programját a Kisgyermek nevelői közösség, Szülői Munkaközösség megtárgyalta, és elfogadta a benne foglaltakkal egyet ért.

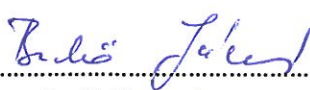
Tét, 2017. április 13.

Csécs Károly Istvánné
intézményvezető

Ihász Katalin
Szülői Szervezet vezetője

Szőcseiné Kocsis Beáta
kisgyermeknevelő

Sülléné Skláncz Adél
szakmai vezető

Bedő Jánosné
kisgyermeknevelő

Kocsis Dominika
kisgyermeknevelő

Tét Város Önkormányzatának Képviselő Testülete a Téti Kisfaludy Károly Óvoda-bölcsőde Bölcsőde Szakmai Programját a 84/2017. (V.3.) határozatával fogadta el.

Tét, 2017. május 04.

Tét Város Polgármestere